

Historie dolování stříbra a zlata

Dobrovodská důlní oblast byla součástí rudolfovského revíru, jenž se táhne od Adamova přes Rudolfov, Dobrou Vodu, Srubec, Pohůrku, Hodějovice až k Nedabyli. Podloží Dobré Vody je převážně tvořeno žilovinou křemennou s arsenopyretem, pyritem a v drobných plíščích se vyskytovalo zlato, místy i tuha a směrem k Suchému Vrbnému jsou jílovité vrstvy s obsahem železa. Historické informace o dolování jsou útržkovité, většina hornických spisů byla pro nepochopení textů před rokem 1914 skartována.

Zpráva o nadějných nalezištích stříbrné rudy v rudolfovském revíru přivedla horníky i do naší lokality. Byli většinou německého původu a protestanského náboženského vyznání. V roce 1555 se začala razit šachta sv. Václava až do hloubky 51m a do její výnosnosti se vkládaly značné naděje. Její štola dlouhá 1173m směřovala od západu k východu a měla se dostat až k dolu Dům rakouský, později sv. Anna severně od kostela. Získáno bylo 130g stříbra z 1t rudniny. To však nesplnilo očekávání a ani nehradilo těžební náklady, proto byla práce zastavena. Každý cech dostal jméno buď z bible nebo po světci, jehož svátek připadl na den, kdy se začalo s důlní činností, jen vyjimečně se vyskytovala jména ze světského prostředí.

Sotva pominulo válečné nebezpečí začala se razit v roce 1610 v bažinatém údolí směrem k jihu na Srubec štola sv. Šebestiána - později sv. Barbory, ale po osmi letech byly práce přerušeny. S titulem horního města od roku 1620 převzaly České Budějovice zároveň povinnost pokračovat v důlní činnosti v celém revíru. V roce 1624 se ustavilo českobudějovické těžařstvo a obnovilo kutání na sv. Šebestiánu, ale jen do roku 1635. Tehdejší doly byly ve srovnání s pozdějšími docela malé, počet pracovníků byl nízký, v podzemí pracovali dva až čtyři horníci. V šachtách sestupovali po žebřících, ve stísněných prostorách, pracovali vkleče nebo dokonce vleže a svítili si lojovými kahany, ten je nyní ve znaku Dobré Vody. Práce to byla namáhavá, jedinými nástroji byla želízka, mlátek, špičák, lopata a sochory k páčení. Narubanou rudu plnili šturcírů do vaků z dobytčích kůží a hašplíři ji vytahovali na povrch vrátky, žentourem, někde se používalo i vodní kolo. Ruda se odvážela k dalšímu zpracování do pucherer, pak se rozdrčená na moučku propírala na rýzovníckém splavu. Pucherny se nalézaly v blízkosti Dobré Vody a tehdy daly název Pucherce (něm. Puharten = Bucharten), později změněn na Pohůrka. V nynějším hostinci U Šopu v přízemí nalézá se velký nástěnný relief od Edwina Schopenhaera s německým nápisem, v překladu "Na tomto místě stála v těžebních obdobích 1588-1618 a 1769-1808 tavná pec zlatorudných dolů na Dobré Vodě."

Třicetiletá válka znamenala konec důlní činnosti na dlouhá desetiletí, doly pustly a naplnily se vodou, výdřeva a žebřiky shnily a havíři z lokality odešli. K obnově dolování došlo začátkem poloviny 18. století na cechu sv. Šebestiána, s novým názvem sv. Barbora. Hlavním podílníkem byl krajský komisař hrabě Berchtold. Dal také kopat novou štolu sv. Mauricia na srubeckém kopci. Štola vedla napříč údolím a ústila u silnice na Třebotovice. Jiné těžařstvo obnovilo štolu sv. Václava a cech sv. Anny, těžař Antonín Buttner začal razit novou štolu sv. Ondřeje (severně od točny MHD).

Vážným problémem byla voda, nejen důlní, ale hlavně povrchová, již bylo třeba velké množství k provozu stoup na drčení křemene. Uvažovalo se o úpravě rybníka Lusnému jako rezervoáru vody, o výstavbě dvou rybníků nad barborským cechem a dokonce i o tom, že voda bude přiváděna zvláštním kanálem až od Borovan. Na přání státní správy byla nakonec postavena nová drtírna křemene až u řeky Malše i za cenu vyšších nákladů na dovoz materiálů.

Když se hrabě Berchtold vzdal financování důlní činnosti, převzal roku 1778 stát větší počet důlních podílů a získal tak rozhodující vliv na dobrovodské dolování. Možnost větších investic se brzy projevila v důlním podnikání. Na srubeckém kopci byla vyhloubena nová šachta Leopold, došlo k přestavbě stoupy a prádla a byl pořízen nový vodotěžný stroj. Když bylo čerpání vody přerušeno i jen na krátkou dobu, znamenalo to zatopení dolu. V roce 1784 byl z Rudolfova přemístěn na Dobrou Vodu Horní úřad do nové budovy v ulici Na Barborce a od devadesátých let nesl stát veškeré náklady sám. Protože tyto náklady spojené stěžbou a zpracováním rudy stále stoupaly, byly v roce 1809 veškeré práce v dobrovodských dolech zastaveny. V letech 1770-1808 se tu vyrubalo 30 041t křemene, z něho se vytěžilo 70,288kg zlata. Stát investoval do roku 1808 do těžby 130 023 zlatých, zisk za vytěžené stříbro a zlato byl 83 047 zlatých, znamenalo to ztrátu 46 976 zlatých.

O obnovu důlního podnikání se snažil na konci 19. století ing. W.E. Miksch. U zdi starého hřbitova za kostelem se v roce 1893 hloubila šachta sv. Anny, jež sice narazila na žílu křemene a na vrstvu tuhy, ale v hloubce 30 m se s prací přestalo. Jen o 20 m hlubší byla druhá šachta hloubená u nového hřbitova. Tím důlní činnost na Dobré Vodě a v okolí definitivně ustala.

Použito ze zdrojů dobrovodského kronikáře Václava Vondry